

שִׁלַח לָךְ, לְדַעְתָּךְ!

ילד/ילדה: במרכז פרשתנו עומד ספור המרגלים.

בני-ישראל מבקשים לכחן את הארץ ואת טיב יושביה, קדם שיכבשו אותה מידיהם. משה רבנו מביא את רצון העם אל הקדוש-ברוך-הוא, והקדוש-ברוך-הוא אומר לו: "שִׁלַח לָךְ אַנְשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן".

מִפָּרֶשׁ רַש"י: "שִׁלַח לָךְ - לְדַעְתָּךְ; אֲנִי אֵינִי מְצַוֶּה לָךְ; אִם תִּרְצֶה - שִׁלַח".

במלים פשוטות יותר, ה' אומר למשה רבנו - ברצונך לשלח מרגלים? בבקשה, אבל דע לך כי זה על אחריותך האישית. קח בחשבון שממני לא קבלת הוראה כזאת. ואם על-אף כל זאת אתה עדין מתעקש לשלח אותם - הרשות נתונה לך...

אבא/אמא: נשאלת השאלה, איך יתכן שאחרי תשובה כזאת של ה', משה רבנו עדין תומך ברעיון שלוח המרגלים לארץ? משה רבנו רגיל היה שהקדוש-ברוך-הוא יתן לו הוראות "ויאמר ה' אל משה", "וידבר ה' אל משה" וכו'. משה לא יזם רעיונות, אלא בצע בפעל משימות שהקדוש-ברוך-הוא הטיל עליו.

[היו אמנם מקרים ספורים שבהם משה רבנו פנה אל הקדוש-ברוך-הוא בשאלה כיצד עליו לנהג, אבל גם באותם מקרים, לאחר שמשה רבנו שאל, הקדוש-ברוך-הוא הורה לו באופן חד וברור מה עליו לעשות.]

ואלו כאן הקדוש-ברוך-הוא אומר למשה רבנו - אני איני מצוה אותך, ואם תעשה זאת זה יהיה על דעתך האישית בלבד! מה עוד צריך היה משה רבנו לשמע מהקדוש-ברוך-הוא כדי לחזור

לזכות החייל בצבאות ה' **אורי שיחי' לבקיבקר**
 לרגל יום הולדתו **כ"ג סיון**
 נדפס ע"י ולזכות הוריו **לוי ושרה שיחיו לבקיבקר**

חֲלָקוּ הַשָּׁנִי - פְּסוּק הַלְקוּחַ מִחֲמַשׁ דְּבָרִים, עַל פְּעֻלוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים כְּנִקְמָה בְּגוֹיִים עַל שֶׁהֲצִירוּ לָעַם יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנֵן הַגְּלוּת.
 שְׁנֵי הַחֲלָקִים חוֹבְרִים יַחְדָּו, כְּאֲשֶׁר שָׁמוּ שֶׁל הַנְּגוּן נִקְרָא עַל שֵׁם תַּחֲלַת הַחֲלָק הַשָּׁנִי.

מלות השיר:

וואס זאל מען זארגען,

וואס וועט זיין מארגען,

אז דער שיינקער וויל אונז בארגען,

עס וועט דאך זיין, בראנפען אדער ויין, נעמען מיר א
 קעלעשיק אריין. "הרנינו גוים עמו, כי דם עבדיו יקום,
 ונקם ישיב לצריו, וכפר אדמתו עמו"

(דברים לב, מג.)

תרגום מאידיש:

למה לנו לדאג,

מה יהיה מחר;

הרי המוכר יתן לנו בהקפה, (נדאי) יהיה יין-שרף או יין,

ואותו אנו לוקחים פנימה (=נשפחה).

תכן הנגון: תקוה ובטחון בה', אשר בחסדו הגדול אינו פוסק מיד את הדין על מעשיו של האדם אלא נותן הזדמנות והארכת זמן לתקן, להשתפר ולעשות תשובה.

היין שנתן בהקפה, הנו משל אל תורת החסידות, יינה של תורה: כשם ששתיית היין משפיעה על האדם, על הרגשותו ועל התנהגותו, כך למוד התורה משפיע ומשנה את האדם מבפנים ועוזר לו להיות כמו 'אדם אחר'.

על האדם לשמח ולא לדאג ממה שיהיה מחר, ולהשתדל לנצל את ההזדמנות שה' מעניק לו בשביל להתקדם.

סיומו של הנגון מספר על הגאולה העתידה, בה יפרע ה' מכל הצרים והמציקים לעם ישראל וישלם להם כגמולם.

סיום זה מבטא את התכלית והשלמות של הבטחון והתקוה שבקרוב ממש יהיה טוב משלם.

(מדור הניגון נערך ע"פ "הרב לב לייבמן, מפתח כישרון נגינה על טהרת הקודש")

פליט פעיל

לימים ספרה הרבנית חיה-מושקא, כי גם במהלך ימי מנוסתם רבי התלאות מפני הכוחות הגרמניים המתקדמים בצרפת וגם במהלך מסעם החשאי והמסכן בפורטוגל ובספרד, הרבי שמר בקפידה על שגרת חייו - המשיך לפעל רבות בתחומי העזרה לקהלות ישראל; הרבה לעודד ולחזק את היהודים שנשארו באירופה והמשיך לשמור בהקפדה מרבית על קיום המצוות בהדור. "בדרך האפניית", הוסיפה, "הרבי מצא דרך להתמקד בפרן החיובי בכל מצב - גם בנסבות חייו המאיימות של פליט המנתק מביתו ונמלט על חייו".

המשך בשבוע הבא בעז"ה

נגון וואס זאל מען זארגען - הרנינו

את הנגון הבא הביא ר' פֶּרֶץ חַן, בשנת תשכ"ט, לרבי ביחידות, בתור נגון של סבא שלו - ר' פֶּרֶץ חַן הגדול, שזכה לראות ששה מנשיאי חב"ד, מאדמו"ר הזקן ועד אדמו"ר הרי"צ... הרבי הורה לנכד ללמד את נגונו של הסב לקהל החסידים.

זהו נגון שנגנו בעיר נויל, בה ר' פֶּרֶץ חַן הגדול כהן כרב והיה מראשוני החסידים שם.

הנגון מתחלק לשנים:

חלקו הראשון - מלים באידיש, שבהסתכלות ראשונית תקנעם נראה פשוט ומבטא שמחה חברית, אך בהתבוננות לעמק נראה כי הוא מבטא עמק רב ויסודות ברוחיים בהסתכלות החסידית.

כ"ח סיון "איש וביתו באו"

בתאריך ח' בסיון ת"ש כבשו צבאות גרמניה הנאצית את פריז, שם שהו באותו זמן הרבי והרבנית. בדרך חתחתים מסכנת שנמשכה כשנה, נדדו הרבי והרבנית בין ערי צרפת ופורטוגל, שם הגיעו לליסבון ועלו על הספינה 'סרפה פינטו' שהובילה אותם לארצות-הברית. בכ"ח בסיון תש"א, בשעה 10:30 בבקר, הגיעו הרבי וזוגתו לארצות-הברית, כשאת פניהם מקבלים בשליחותו של הרבי הרי"צ, כמה מחשובי החסידים, להם גלה הרבי הרי"צ על מעלותיו הסגוליות של חתנו.

מבצע ההצלה

מבצע ההצלה התנהל על ידי הרבי הרי"צ, ששרד את מראות ההפצצות והכבוש הנאצי בורשה ובאוטוואק, והגיע לניו-יורק כשנה קדם לכן, באדר-שני שנת ת"ש. ממקום המבטחים בניו-יורק, הפעיל הרבי הרי"צ את כל קשריו במטרה לחלץ מאירופה הכבושה את חתנו ובתו.

הודות למאמצים אלה, סדרו להם רשיונות המעבר לפורטוגל ונקנו אף כרטיסי נסיעה. מספר שלאחר שהשגו הכרטיסים לספינה שהפלגתה אמורה הייתה להיות אחרונה, הגיע פתאום מברק בהול מאדמו"ר הרי"צ ובו הוראה מפתיעה לכל יסעו באותה הפלגה. רק מאחר יותר התברר כי נוסעי אותה הספינה נשבו בידי האיטלקים. שוב נעשו מאמצים להשיג כרטיסי נסיעה שבהתאם לנסבות היו שלא בנמצא.

בסופו של דבר סדר הענין הודות להשתדלותו של הרב מרדכי ביסטרצקי שהתגורר בארצות-הברית וברשותו היו שני כרטיסים, אותם רכש עבור חמיו וחמותו שלא הצליחו לקבל אשרת כניסה לפורטוגל על מנת להפליג ממנה לארצות-הברית. חתנם הסכים למסור את הכרטיסים לזכות הרבי והרבנית. מאחר יותר דרש ממנו אדמו"ר הרי"צ שייסכים לקבל ממנו את מחיר הכרטיס, פיון שברצונו לשלם מכספו.

בתאריך י"ז סיון עלו הרבי והרבנית על ספינה של הספינה

משה רבנו רצה שהכניסה לארץ (והשראת ה"שכינה בתחתונים") תעשה תוך התלבשות בדרך-הטבע. לכן הוא תמך ברעיון לשלח אליה מרגלים.

הבעיה הייתה שהמרגלים לא הבינו נכון את תפקידם ולכן גם טעו טעות מרה: במקום לתור את הארץ כדי לדעת איך לכבש אותה, הם סברו שמתפקידם לקבע גם האם אפשר לכבש את הארץ.

אכל ביסודם של דברים, "שלח לה" - לדעתך? הוא ענין בעל מעלה גדולה ועצומה: לגלות יזמה ולעשות (גם) דברים כאלה שלא נצטיינו עליהם, במטרה להשרות את השכינה הקדושה כאן למטה בארץ.

(על-פי 'התועודיות' תשמ"ט, חלק ג', עמ' 383 והלאה)

אבא/אמא: פרשתנו נקראת 'שלח', בגלל ספור המרגלים שמתחיל במלים "שלח לה אנשים ויתרו את ארץ כנען". אך מכיון שאין שום דבר בתורה שהוא מקרי, ומכל ענין וענין בתורה צריך ללמד הוראה כלשהי בעבודת-האדם, יש לברר איזו הוראה אפשר וצריך ללמד משמה של הפרשה - 'שלח'?

ילד/ילדה: המרגלים נכשלו בענין האמונה בה'. הם לא האמינו בכך שאם ה' הורה לבני-ישראל להכנס לארץ, הוא בודאי גם נתן להם את הכוח לגרש ממנה את הגויים היושבים בה. המרגלים (חוץ מיהושע בן נון וכלב בן יפנה) פחדו מפני הענקים שחיו באותם ימים בארץ, ואת הפחד הזה הם החדירו בלכבות שאר בני-ישראל.

אבא/אמא: אכל האמת היא, שלא יתכן שה' יצוה עלינו לעשות משהו והוא לא יתן לנו את הכוח לקיים את צויו. ענין זה נוגע לכל מצוות ודיני התורה.

זאת היא אם-כן ההוראה שאנו למדים משם הפרשה - 'שלח'. כאשר הקדוש-ברוך-הוא מטיל עלינו שליחות כלשהי - ביכולתנו לבצע בהצלחה את שליחותו!

(על-פי 'התועודיות' שבת פרשת שלח תשל"ב)

בו מהכונה לשלח את המרגלים!?

ילד/ילדה: כדי להבין את הדברים, הבה נשתמש במשל מהחיים: משל מכנין מגורים משתף שבו גרים בשכנות, שני אנשים הגונים וישרים.

דיר אחד שומר על הנקיון, אינו מרעיש בשעות המנוחה, מחנה את מכוניתו אף ורק במקום המיעד לה, משלם בזמן מסים לועד-הבית, אינו מתקוטט עם איש מהשכנים. בקצור, דיר נוח.

דיר שני, עושה את כל הדברים הנזכרים-לעיל, אך (בשונה משכנו) הוא אינו ממתין עד שיבואו לדרש ממנו לשלם את מסי ועד-הבית והוא גם לא מסתפק בשמירה על כללי התנהגות נאותים. הדיר הזה מחפש כל העת רעיונות כיצד לשפר את חיי הדירים בכנין. הוא הולך לעיריה ומשיג תקציב לצביעה מחדשת של הכנין, הוא שותל פרחים בחצר, ועוד כהנה וכהנה יזמות פרטיות מברכות.

איזה מהדירים ראוי לשבח גדול יותר? - ברור שהדיר השני!

אבא/אמא: משלים דומים אפשר להביא משני חילים בצבא, משני תלמידים בכיתה, משני ילדים בבית, משני עובדים בחנות וכו' - בכל מקום ובכל תפקיד אפשר 'להקטין ראש' ולעשות רק מה שמכרחים, אך אפשר גם 'להגדיל ראש' ולשאף להרבה יותר.

כך גם בנמשל - בעבודת-ה': אפשר להצמד לדיני התורה ולא יותר מזה. לעשות כל מה שצריך ולהמנע מעשית דברים אסורים. מי שנוהג כך, הוא ללא ספק 'יהודי טוב'.

אבל אפשר להיות יותר מאשר סתם 'יהודי טוב'. אפשר להיות יהודי שמחפש לגרם נחת-רוח לקדוש-ברוך-הוא. אדם כזה איננו מסתפק במלוי החובות המטלות עליו, אלא הוא שואל את עצמו יום-יום מה עוד אפשר לעשות כדי להשרות שכינה בעולם; איך עוד אפשר לקדש שם שמים.

ילד/ילדה: מהסבה הזאת, משה רבנו לא ראה כל בעיה באמירתו של הקדוש-ברוך-הוא, "שלח לה" - לדעתך. אלא בדיוק להפך, הוא ראה בכך הזדמנות נהדרת לעשות סוף-סוף מעשה טוב שהקדוש-ברוך-הוא לא צוה לעשותו!

✂ _____ ✂
גליון 270 שלח
שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____
כיתה: _____ חתימת הורים: _____